

Tietosuojaseloste; Häätäkeskustietojärjestelmän poliisin tiedot

POL-2020-42052, ID-20369761, 28.10.2020

1 Rekisterinpitäjä

Poliisihallitus

Postiosoite: PL 22, 00521 Helsinki

Käyntiosoite: Asemapäällikönkatu 14, Helsinki

Puhelin: 0295 480 181 (vaihde)

Sähköposti: kirjaamo.poliisihallitus@poliisi.fi

2 Yhteyshenkilö tietosuoja-asioissa

Poliisihallitus

Jaana Riikonen, ylitarkastaja

Yhteystiedot: Ks. kohta 1

3 Poliisin tietosuojavastaava

Poliisihallitus

Harri Kukkola, ylitarkastaja

Yhteystiedot, Ks. kohta 1

4 Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Poliisi käsittelee hätäkeskustietojärjestelmään tallennettuja henkilötietoja poliisin lakisäätöiden velvoitteiden noudattamiseksi ja poliisille kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi tietosuojalainsäädännössä säädettyjen edellytyksien täytyessä. Tietosuojalainsäädännön mukaan lakisäätöinen velvoite voi perustua vain Euroopan unionin tai jonkin jäsenvaltion lakiin ja julkinen valta on täytynyt antaa lailla tai muilla oikeudellisilla säännöksillä.

Poliisin henkilötietojen käsittelystä ja käsittelyn oikeusperusteista säädetään muun muassa seuraavissa laeissa:

- Laki hätäkeskustoiminnasta (692/2010)
- laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa (616/2019, jäljempänä poliisin henkilötietolaki)
- laki henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä (1054/2018, jäljempänä rikosasioiden tietosuojalaki)

- poliisilaki (872/2011)
- poliisiasetus (1080/2013)
- esitutkintalaki (805/2011)
- pakkokeinolaki (806/2011)
- asetus esitutkinnasta, pakkokeinoista ja salaisesta tiedonhankinnasta (122/2014)
- turvallisuusselvityslaki (726/2014).

5 Henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset, rekisteröityjen ryhmät ja käsiteltävät henkilötietoryhmät

5.1 Hätäkeskustietojärjestelmään talletettavat tiedot

Hätäkeskustietojärjestelmään saa kerätä ja tallettaa hätäkeskustoiminnasta annetun lain 4 §:ssä säädettyjen tehtävien kannalta tarpeellisia tietoja seuraavasti:

- 1) pelastus-, poliisi-, sekä sosiaali- ja terveystoimen tehtäviä suorittaviin yksiköihin sekä rajavartiolaitoksen yksiköihin liittyviä tietoja, kuten valmius, viestiyhteys, kutsu, johtosuhteet, varustus, tehtäväalue, koko ja koostumus sekä muita vastaavia tietoja
- 2) ilmoituksen teko-aika ja -tapa sekä sisältö puhelintunniste-, osoite- ja paikkatietoineen, ilmoituksen nauhoite sekä audiovisuaaliset ja vastaavat tekniset ja muut tallenteet
- 3) sen liittymän tunniste sekä liittymän ja päätelaitteen sijaintitiedot, josta ilmoitus on tehty, ja tiedot liittymän tilaajasta, käyttäjästä ja asennusosoitteesta sekä ilmoituksen kohteena olevan henkilön käyttämän päätelaitteen ja liittymän sijainnin ilmaisevat yhteystiedot ja sijaintitiedot
- 4) ilmoituksen, tehtävän tai toimenpiteen vastaanottajan ja tallettajan tiedoista nimi ja ilmoituksen, tehtävän tai toimenpiteen vastaanottanut yksikkö aikoineen
- 5) ilmoitukseen, tehtävään tai toimenpiteeseen liittyvän henkilön henkilöllisyyttä koskevista tiedoista nimi, henkilötunnus tai syntymäaika, sukupuoli, äidinkieli, kansalaisuus, kotipaikka, osoite ja puhelinnumero tai muu vastaava tieto, liityntä asiaan ja kohteen yksilöintitiedot sijainti- tai paikkatietoineen sekä ilmoitinlaitteiden kohdetiedot sijainti- tai paikkatietoineen
- 6) tehtävää tai toimenpiteitä koskevat tiedot, kuten tapahtuma- ja toimenpideseloste, aika, paikka, tehtävän kiireellisyysluokka ja vaarallisuus, tiedot tehtävän suorittamiseen osallistuvista ja osallistuneista henkilöistä, tehtävän viestiliikenne Hätäkeskuslaitoksen ja tehtävää suorittavan

viranomaisen tai muun tahon välillä sekä muita yksittäiseen tehtävään liittyviä tarpeellisia tietoja

- 7) henkilön oman turvallisuuden tai työturvallisuuden kannalta tarpeelliset tiedot, kuten tieto kohteen tai henkilön vaarallisuudesta tai arvaamattomuudesta; henkilötiedot, jotka kuvaavat tai on tarkoitettu kuvaamaan rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta taikka henkilön terveydentilaa, sairautta tai vammaisuutta taikka häneen kohdistettuja hoitotoimenpiteitä tai niihin verrattavia toimia taikka tiedot sosiaalihuollon toimenpiteistä saadaan kuitenkin tallettaa vain siltä osin kuin se on välttämätöntä henkilön oman turvallisuuden tai työturvallisuuden kannalta.

Rekisteriä pitävien ja käyttävien viranomaisten palveluksessa olevat henkilöt ovat oikeutettuja näkemään ja käsittelemään teknisen käyttöyhteyden, sähköisen tiedonsiirron tai muun soveltuvan tavan avulla ainoastaan toimivaltuuksiensa rajoissa oman toimialansa tietoja ja tehtäviä Hätäkeskuslaitoksen kanssa sovittavalla tavalla. Edellä 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettuja tietoja pelastustoimen, poliisitoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen viranomainen tai viranomaisen tehtäviä hoitava yksikkö tai palveluksessa oleva henkilö saa käsitellä ainoastaan toimialansa tehtävään liittyen, jos se on yksittäisen tehtävän suorittamiseksi tarpeellista. Tietojen käyttäjään ja käsitteelijään sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

Poliisin henkilötietolakia sovelletaan täydentävästi poliisin tehtävien suorittamiseksi tapahtuvaan henkilötietojen käsittelyyn siltä osin kuin erityislainsäädäntöön ei sisälly poliisin henkilötietolaista poikkeavia säännöksiä.

Poliisi käsittelee erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja poliisin tehtävien suorittamiseksi vain, jos käsittely on käsittelytarkoituksen kannalta välttämätöntä.

6 Tietojen säännönmukainen luovuttaminen

Poliisin henkilötietolain mukaan poliisi saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tutkintaan ja valvontaan, rikosten estämiseen ja paljastamiseen, tietolähdetietoihin ja poliisin muihin lakisääteisiin tehtäviin liittyviä henkilötietoja suojelupoliisille, Tullille, Rajavartiolaitokselle, Puolustusvoimille, syyttäjälle, tuomioistuimille, Oikeusrekisterikeskukselle, Rikosseuraamuslaitokselle ja muulle rikosasioiden tietosuojalain tarkoitetulle toimivaltaiselle viranomaiselle rikosasioiden tietosuojalain 1 §:ssä tarkoitettua viranomaisen laissa säädettyä tehtävää varten.

Poliisin henkilötietolain mukaan poliisi saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tutkintaan ja valvontaan, rikosten estämiseen ja paljastamiseen ja poliisin muihin lakisääteisiin tehtäviin liittyviä henkilötietoja teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona myös muille viranomaisille viranomaisen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi poliisin henkilötietolain tai muun lain perusteella erillisissä tietoluissa tarkemmin määritellyssä laajuudessa ja lupaehdoilla.

Poliisin oikeudesta luovuttaa poliisilain 1 luvun 1 §:ssä säädettyihin tehtäviin liittyviä henkilötietoja salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona kansainväliseen yhteistyöhön liittyen ulkomaille on laissa säädetty erikseen.

7 Henkilötietojen poistaminen ja arkistointi

Hätäkeskustoiminnasta annetun lain mukaan tieto tulee poistaa henkilörekisteristä, kun se ei ole enää rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeellinen, kuitenkin viimeistään viiden vuoden kuluttua ilmoituksen vastaanottamisesta.

Virheelliseksi todettu tieto, jota on säilytetty rekisteröidyn, muun asianosaisen tai poliisin henkilöstöön kuuluvan oikeuksien turvaamiseksi, poistetaan heti, kun tiedon säilyttäminen oikeuksien turvaamiseksi ei enää ole tarpeen.

8 Rekisteröidyn oikeudet

Hätäkeskustoiminnasta annetun lain 17 §:n 3 momentin mukaan rekisteröidyn oikeuksista hätäkeskustietojärjestelmän poliisin pitämiin tietoihin säädetään henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetun lain (1054/2018) 4 luvussa ja henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (616/2019) 6 luvussa.

Läpinäkyvän ja avoimen informoinnin toteuttamiseksi sekä rekisteröidyn oikeuksien käytön edistämiseksi poliisi on asettanut kaikkien saataville kattavan informaatioaineiston www.poliisi.fi -sivustolle. Sivustolta löytyy yksityiskohtaista tietoa muun muassa siitä, miten rekisteröity voi tarkastaa itseään koskevat tiedot, milloin tietojen tarkastusoikeutta voidaan rajoittaa, miten ja millä edellytyksillä tietoja voi saada oikaistua tai poistettua, miten lokitietoja käsitellään poliisissa ja miten poliisi rekisterinpitäjänä huolehtii rekisteröityjen oikeuksista ja henkilötietojen käsittelyn sisäisestä valvonnasta.

Sen seikan varmistamiseksi, että edellä mainittu informaatioaineisto on myös muulla tavalla asetettu kaikkien saataville, on jokaiseen poliisin asiakaspalvelupisteeseen sijoitettu poliisin henkilörekisterit -kansio, jossa on vastaavaa rekisteröidylle tarkoitettua informaatioaineistoa paperiasiakirjamuodossa.

8.1 Tarkastusoikeus / oikeus saada pääsy tietoihin

Jokaisella on lähtökohtaisesti oikeus saada rekisterinpitäjältä tieto siitä, käsitelläänkö häntä koskevia henkilötietoja ja jos kyseisiä tietoja käsitellään, rekisteröidyllä on oikeus pyynnöstä saada rekisterinpitäjältä rikosasioiden tietosuojalain 23 §:ssä mainitut tiedot.

Rekisteröidyn on edellä tarkoitettuihin tietoihin tarkastusoikeutta käyttäessään esitettävä tätä tarkoittava pyyntö henkilökohtaisesti rekisterinpitäjälle tai poliisilaitokselle ja pyytäjän on todistettava henkilöllisyytensä. Rekisteröidyllä voi olla mukanaan avustaja. Pyyntö on yksilöitävä riittävällä tarkkuudella siten, että pyynnöstä käy riittävällä tarkkuudella ilmi, mihin henkilörekisteriin tai sen osaan pyyntö on kohdistettu.

Rekisteröidyllä itsellään ei ole tarkastusoikeutta tietolähdetietoihin, Schengenin tietojärjestelmän salaista tarkkailua ja erityistarkastuksia koskeviin henkilötietoihin, poliisin henkilötietolain 5 - 8 §:ssä tarkoitettuihin henkilötietoihin sisältyviin poliisin taktisia ja teknisiä menetelmiä koskeviin tietoihin, havainto- tai tietolähdetietoihin tai tekniseen tutkintaan käytettäviin tietoihin eikä henkilötietoihin, jotka on saatu poliisilain 5 luvun ja pakkokeinolain 10 luvun mukaisia tiedonhankintamenetelmiä käyttäen sekä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 157 §:n nojalla.

Rekisteröidyn tarkastusoikeutta voidaan rajoittaa, jos se rekisteröidyn oikeudet huomioon ottaen on oikeasuhtaista ja välttämätöntä:

- 1) rikosten ennalta estämiselle, paljastamiselle, selvittämiselle tai rikoksiin liittyville syytetoimille taikka rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanolle aiheutuvan haitan välttämiseksi
- 2) viranomaisen muun tutkinnan, selvityksen tai vastaavan menettelyn turvaamiseksi
- 3) yleisen turvallisuuden suojelemiseksi
- 4) kansallisen turvallisuuden suojelemiseksi tai
- 5) muiden henkilöiden oikeuksien suojelemiseksi.

Jos rekisteröidyn tarkastusoikeutta lykätään, rajoitetaan tai se evätään, rekisterinpitäjän on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava siitä rekisteröidylle kirjallisella todistuksella. Myös lykkäämisen, rajoittamisen ja epäämisen perustelut on ilmoitettava, paitsi jos niiden ilmoittaminen vaarantaisi epäämisen tai rajoittamisen tarkoituksen. Tarkastusoikeuden epäämisenä pidetään myös sitä, että rekisterinpitäjä ei ole kolmen kuukauden kuluessa pyynnön esittämisestä antanut kirjallista vastausta rekisteröidylle.

Rekisteröidyllä on oikeus pyytää tietosuojavaltuutettua tarkastamaan henkilötietojen ja niiden käsittelyn lainmukaisuus, jos rikosasioiden tietosuojalain tai muun lain nojalla rekisteröidyn tarkastusoikeutta on lykätty, rajoitettu tai evätty. Pyyntö on esitettävä henkilökohtaisesti tietosuojavaltuutetulle, rekisterinpitäjälle (Poliisihallitus) tai poliisilaitokselle ja pyytäjän on todistettava henkilöllisyytensä.

Rekisteröidyllä on oikeus saattaa asia tietosuojavaltuutetun käsiteltäväksi (toimenpidepyyntö), jos rekisteröity katsoo, että häntä koskevien henkilötietojen käsittelyssä rikotaan rikosasioiden tietosuojalakia tai muuta henkilötietojen käsittelyä koskevaa lakia.

Tietosuojavaltuutetun toimisto

Käyntiosoite: Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki

Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki

Puhelinvaihe: 029 566 6700, Faksi: 029 566 6735

Sähköposti (kirjaamo): tietusuoja@om.fi

8.2 Henkilötietojen oikaiseminen, poistaminen ja käsittelyn rajoittaminen

Rekisterinpitäjän on oma-aloitteisesti tai rekisteröidyn vaatimuksesta ilman aiheetonta viivytystä oikaistava tai täydennettävä rekisteröityä koskeva, käsittelyn tarkoituksen kannalta virheellinen tai puutteellinen henkilötieto.

Rekisterinpitäjän on oma-aloitteisesti tai rekisteröidyn vaatimuksesta ilman aiheetonta viivytystä poistettava rekisteröityä koskevat henkilötiedot, jos niiden käsittely on vastoin rikosasioiden tietosuojalain lainmukaisuusvaatimuksen, käyttötarkoitussidonnaisuuden, tarpeellisuusvaatimuksen, virheettömyysvaatimuksen taikka erityisiä henkilötietoryhmiä koskevan käsittelyn säännöksiä.

Poistamisen sijasta rekisterinpitäjän on kuitenkin rajoitettava käsittelyä, jos:

- 1) rekisteröity kiistää tietojen paikkansapitävyyden eikä niiden paikkansapitävyyttä tai virheellisyyttä voida todentaa (rekisterinpitäjän on ennen tämän rajoituksen poistamista ilmoitettava siitä rekisteröidylle) tai
- 2) henkilötiedot on säilytettävä todistelua varten.

Rekisteröity voi esittää henkilötietojen oikaisemista, poistamista ja käsittelyn rajoittamista tarkoittavan pyynnön rekisterinpitäjälle tai muulle poliisiyksikölle. Pyyntö tulee yksilöidä riittävällä tarkkuudella siten, että pyynnöstä käy ilmi, kenen henkilötiedoista asiassa on kyse, mihin poliisin henkilötietoihin oikaisu-, poistamis- tai käsittelyn rajoittamispyyntö on kohdistettu, miksi kyseiset tiedot ovat rekisteröidyn mielestä käsittelyn tarkoituksen kannalta puutteellisia, epätarkkoja tai virheellisiä ja mitä muutoksia rekisteröity vaatii kyseisiin tietoihin tehtävän sekä miksi henkilötietojen käsittelyä olisi rajoitettava. Rekisterinpitäjällä on oikeus pyytää lisätietoja henkilöllisyyden vahvistamiseksi.

Rekisteröidyn henkilötietojen oikaisemiseen, poistamiseen ja käsittelyn rajoittamiseen liittyvää oikeutta voidaan rajoittaa, jos se rekisteröidyn oikeudet huomioon ottaen on oikeasuhtaista ja välttämätöntä:

- 1) rikosten ennalta estämiselle, paljastamiselle, selvittämiselle tai rikoksiin liittyville syytetoimille taikka rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanolle aiheutuvan haitan välttämiseksi
- 2) viranomaisen muun tutkinnan, selvityksen tai vastaavan menettelyn turvaamiseksi
- 3) yleisen turvallisuuden suojelemiseksi
- 4) kansallisen turvallisuuden suojelemiseksi tai
- 5) muiden henkilöiden oikeuksien suojelemiseksi.

Jollei rekisterinpitäjä hyväksy rekisteröidyn vaatimusta henkilötietojen oikaisemisesta, täydentämisestä, poistamisesta tai niiden käsittelyn rajoittamisesta, rekisterinpitäjän on ilmoitettava rekisteröidylle kirjallisella todistuksella kieltäytymisestä ja sen perusteista. Tiedot kieltäytymisen perusteista voidaan kokonaan tai osittain jättää antamatta siltä osin kuin se on välttämätöntä edellisessä kohdassa mainituilla perusteilla.

Rekisteröidyllä on oikeus pyytää tietosuojavaltuutettua tarkastamaan henkilötietojen ja niiden käsittelyn lainmukaisuus, jos rikosasioiden tietosuojalain tai muun lain nojalla rekisterinpitäjä ei hyväksy rekisteröidyn vaatimusta henkilötietojen oikaisemisesta, täydentämisestä, poistamisesta tai niiden käsittelyn rajoittamisesta (yhteystiedot edellä).

Rekisterinpitäjän on ilmoitettava virheellisten henkilötietojen oikaisemisesta sille viranomaiselle, jolta virheelliset henkilötiedot ovat peräisin. Jos henkilötietoja on oikaistu tai poistettu taikka niiden käsittelyä on rajoitettu rikosasioiden tietosuojalain 25 §:n nojalla, rekisterinpitäjän on ilmoitettava asiasta niille vastaanottajille, joille rekisterinpitäjä on luovuttanut kyseisiä tietoja. Vastaanottajan on oikaistava tai poistettava sillä olevat kyseiset henkilötiedot taikka rajoitettava niiden käsittelyä.

8.3 Rekisteröidyn muut oikeudet

Rekisteröidyn oikeutta vastustaa tietojen käsittelyä, oikeutta siirtää tiedot järjestelmästä toiseen ja oikeutta olla joutumatta automaattisen päätöksenteon kohteeksi ei sovelleta, kun poliisi käsittelee henkilötietoja tutkinta- ja valvontatehtäviin liittyvän poliisin lakisääteisen tehtävän yhteydessä ja poliisille kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi.

8.4 Rekisteröidyn oikeuksien käytön ja toimenpiteiden maksuttomuus

Rekisteröidylle rikosasioiden tietosuojalain perusteella annettavat ilmoitukset ja tiedot sekä rekisteröidyn tekemien pyyntöjen käsitteleminen ovat rekisteröidylle lähtökohtaisesti maksuttomia. Jos rekisteröidyn pyynnöt ovat kuitenkin niiden toistuvuudesta tai muusta syystä ilmeisen kohtuuttomia tai perusteettomia, rekisterinpitäjä voi kuitenkin periä toimenpiteestä maksun. Maksun määrän perusteista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992). Jos rekisterinpitäjä on perinyt edellä mainituilla perusteilla maksun, sen on tarvittaessa osoitettava pyynnön ilmeinen perusteettomuus tai kohtuuttomuus.

9 Henkilötietojen suojaus ja valvonta poliisissa

Rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän tulee teknisin ja organisatorisin toimenpitein huolehtia henkilötietojen riittävästä suojaamisesta ottaen huomioon käsittelystä rekisteröidyn oikeuksille aiheutuva riski. Henkilötiedot on erityisesti suojattava oikeudettomalta käsittelyltä sekä vahingossa tapahtuvalta häviämiseltä, tuhoutumiselta ja vahingoittumiselta. Toimenpiteitä suunniteltaessa ja toteutettaessa tulee ottaa huomioon:

- 1) uusin tekniikka
- 2) toimenpiteiden toteuttamiskustannukset
- 3) käsittelyn luonne, laajuus, asiayhteys ja tarkoitukset
- 4) luonnollisen henkilön oikeuksiin kohdistuvat todennäköisyydeltään ja vakavuudeltaan vaihtelevat riskit.

Poliisihallinnon teknisen, hallinnollisen ja organisatorisen tietoturvallisuuden perustana on Poliisin tietoturva- ja tietosuojapolitiikka, jossa määritellään tietojen turvaamisen tavoitteet, vastuut ja toteutuskeinot poliisihallinnossa.

Tietoturvapolitiikkaa tarkennetaan useissa erillisissä määräyksissä ja ohjeissa.

Poliisihallitus on antanut ohjeen sisäisestä laillisuusvalvonnasta poliisissa ja eräistä muista oikeudellisista asioista poliisissa, joka luo puitteet poliisin laillisuusvalvonnan suunnittelulle ja toteutukselle sekä valvonnan tuloksista raportoinnille myös poliisin tietojärjestelmien käytön ja henkilötietojen käsittelyn valvonnan osalta.

Henkilörekisterien käytön ja henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuuden valvonnassa kiinnitetään erityistä huomiota käsiteltävien tietojen oikeellisuuteen ja tarpeellisuuteen, tietojen asianmukaiseen käyttöön, käyttöoikeuksien oikeellisuuteen ja ajantasaisuuteen sekä siihen, että tietoja käsitellään salassa pidettävien tietoaineistojen luokitusvaatimusten mukaisesti. Erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien henkilötietojen käsittelyssä valvonnassa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että rekisteröidyn oikeuksien turvaamisen edellyttämät tekniset ja organisatoriset suojaustoimet on toteutettu asianmukaisesti ja että kyseisiä henkilötietoja käsitellään ainoastaan silloin, kun se on välttämätöntä poliisille laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

10 Tietosuojaselosteiden saatavilla pito

Poliisin tietosuojaselosteet on asetettu julkisesti kaikkien saataville sähköisessä muodossa poliisin valtakunnalliseen tietoverkkoon (www.poliisi.fi), poliisin sisäiseen tietoverkkoon (Intranet) sekä paperimuodossa jokaiseen poliisin asiakaspalvelupisteeseen.

Tietosuojaselosteet talletetaan lisäksi poliisin hallinnollisen asiankäsittelyn asianhallinta-, päätöksenteko- ja arkistointijärjestelmään (Acta).